

Archainių muzikos instrumentų meistras
Egidijus Virbašius. V. Neliubino nuotr.

Penktoji Senųjų amatų šventė Trakų salos pilyje

Brigita BALČYTIENĖ

Šiemet minint Lietuvos vardo tūkstantmetį, Žolinių dieną, į Trakų salos pilį sugūžėjo senųjų amatų meistrai. Į penktus metus organizuojamą edukacinį renginį atvyko senosios knygrišystės, žvejybos įrankių gamybos, vitražo, kalvystės, papuošalų gamybos amato žinovai, batsiuviai, siuvėjai, puodžiai ir senųjų muzikos instrumentų paslapčių saugotojai. Rugsėjo 15-16 dienomis per 30 amatininkų demonstravo 16 amatų. Vieni meistrai ir amatai jau tapo tradiciniais Trakų istorijos muziejaus renginiuose, kiti buvo pristatomi pirmą kartą. Dalis renginyje dalyvavusių meistrų priklauso eksperimentinės archeologijos klubui „Pajauta“, amatininkų klubui „Dvaro meistrai“, Lietuvos tautodailininkų sąjungai.

Pirmą kartą Senųjų amatų šventėje Trakų salos pilyje buvo pristatyti archainiai muzikos instrumentai. Lietuvos muzikos akademijos Liaudies instrumentų eksperimentinės laboratorijos vedėjas Egidijus Virbašius demonstravo, kaip buvo dirbdinami ragai, birbynės, lumzdeliai, kanklės. Smalsiesiems meistras pasakojo instrumentų istoriją, gamybos specifiką. Ir maži, ir dideli ne tik klausėsi, apžiūrino instrumentus, bet ir bandė išgauti garsą. Pats meistras juokavo, kad jo kampas triukšmingiausias, būgštavo, kad kaimynai išsibėgios.

Pirmą kartą savo amatai pristatė ir drabužio raidos žinovė Audronė Salatkaitė. Besidomintiems buvo aiškinta, kaip pagal archeologinius radinius, iš išlikusių audinių fragmentų galima atkurti vieno ar kito laikmečio rūbą. Meistrė pasakojo apie naudotus audinius, jų gamybos technologijas, mokė įvairiausių siūlių siuvimo, istorinio drabužio modeliavimo.

Ir šventės senbuviai – kalvis Evaldas Kapčius, juvelyras Kazimie-

THE 5TH FESTIVAL OF ANCIENT CRAFTS IN THE TRAKAI ISLAND CASTLE

Brigita BALČYTIENĖ

The publication introduces to the traditional event “The days of ancient crafts in the Trakai Island Castle” held on 15-16 August in the Trakai History Museum. This year which was marked by the Millennium of Lithuania, the fifth educational event held on the Day of the Assumption of Mary in Trakai Island Castle brought together masters of the old book-binding craft, in making fishing tools, stained-glass, smithery and ornaments, shoe-makers, dressmakers, potters and masters of old musical instruments. Over 30 craftsmen demonstrated 16 kinds of crafts during the festival which lasted 2 days. The guests were entertained by the old music and dance ensemble “Alta danza”, the concert of the Renaissance lute ensemble “Hansanova” and the acoustic concert of the rock group “Thunderdale”. Two Polish knights’ clubs came to the festival: the brotherhood of knights of the Olsztyn Castle which participates in the festivals in Trakai for 12 years and the knights’ brotherhood “Excalibur”. The festival of ancient crafts which lasted two days was visited by 6 700 people.

Kalvio amato besimokant...
K. Barišausko nuotr.

Žolininkės Adelės Karaliūnaitės Trakų pilies arbatos žolelių maišymas.
K. Barišausko nuotr.

Vilniaus puodžių cecho rekonstruota duonkepė krosnis.
K. Barišausko nuotr.

ras Barišauskas, knygrišys Rimas Supranavičius, vitražistė Danguolė Matijošienė bei kiti, sulaukė didžiulio dėmesio. Jau dažnai galima išgirsti, kaip teiraujamosi vieno ar kito meistro. Neretas lankytojas kasmet ateinaš ir norįs pramokti vis kito amato. Ar ilgiau užsilaikaš prie širdžiai ir rankai mielesnio užsiėmimo. Neretai galėjai pamatyti merginą prie kalvio priekalo ar stotingą vyrą, palinkusį prie mezgamo tinklo.

Ypač turtingą ekspoziciją šventei paruošė Vilniaus puodžių cecho nariai, vadovaujami Dainiaus Strazdo ir Elenos Aleksejevos. Jie ne tik atvežė rekonstruotą Vilniaus žemutinės pilies krosnių koklių ekspoziciją, bet demonstravo ir jų gamybos technologiją. Tradiciškai buvo demonstruojama gotikinės raugo keramikos gamyba. Dar karšti dirbiniai išimami iš krosnies ir merkiami į rugių, kviečių, avių ar kopūstų, burokėlių ar žirnių raugą. Raugas ant indo paviršiaus prikepa, suanglėja, tuo būdu atsiranda margas indo paviršius. Šitokių margų indų archeologai randa nemažai. Ypač ši keramika buvo populiari XIV–XV a. sandūroje, kunigaikščio Vytauto laikais. Tuo metu daugiausia buvo gaminamos puodynės–troškintuvės, dubenys, atsirado pirmieji ašočiai. Archeologai tyrinėjimų metu taip pat randa nemažai taupyklių. Renginio metu buvo mokoma jas žiesti. Jei pats nepasigaminai, patikusią galima buvo įsigyti, o kad ji nebūtų tuščia ir sėkmę neštų, čia pat buvo galima nusikaldinti monetų: pilies monetų kalėjas Simas Senulis buvo pasiruošęs visiems padėti.

Pailsusiems nuo darbų pas amatininkus buvo siūlyta pramogų. Kol suaugusieji varžėsi šaudymo iš lanko ir arbaeto varžybose,

mažieji šventės dalyviai galėjo savo sugebėjimus pademonstruoti konkursuose „Lipdau kunigaikštį Vytautą“ ir „Nuspalvink riterį“.

Svečius linksmino ir šokdino senosios muzikos ir šokio ansamblis „Alta danza“. Susirinkusiųjų laukė ir staigmenos – renesanso liutnių ansamblio „Hansanova“ koncertas bei roko grupės „Thundertale“ akustinis pasirodymas.

Kaip visada, daugybę žiūrovų sutraukė dėl širdies damų palankumo ar garbės kovoję riteriai. Šiame renginyje dalyvavo du riterių klubai iš Lenkijos – dvylika metų Trakų istorijos muziejaus renginiuose dalyvaujanti Olštyno pilies riterių brolija ir riterių brolija „Excalibur“.

Pokštus krėtė ir juoką kėlė dvaro juokdarys, prasimanąš įvairiausių žaidimų, monetų kaulijo elgetos, smuklininkai kvietė paragauti įvairių skanėstų ir gėrimų. Juos iš po gobtuvų niūriai stebėjo vienuoliai, po pilies kiemą oriai vaikštinėjo dvarionys.

Ne vieną lankytoją gardžiais kvapais masino ne tik pilies smuklė. Muziejaus darbuotojų Alvygos Zmejevskienės ir Ginto Krikštopaičio iniciatyva ir gausaus būrio pagalbininkų dėka pilies kieme pagal senovinius receptus buvo gaminami originalūs patiekalai ir siūlyta jų paskanauti šventės dalyviams bei svečiams.

Vakaro sutemų gaubiamos pilies kieme įspūdingą šokio ir ugnies šou surengė Trakų ugnies ir šokio studija „Čiutyta“.

Per dvi dienas Senųjų amatų šventėje Trakų salos pilyje pabuvojo 6 700 lankytojų. Viduramžius menanti pilis į panašų renginį sukviė svečius ir kitais metais. ■

Trakų istorijos muziejaus kolektyvas ir renginio dalyviai. V. Neliubino nuotr.

